

Lättare läsning – med Hegas ryggsäck

Alla står vi inför någon form av utmaning när vi läser. Med Hegas-ryggsäcken får du bättre koll på dina elevers läsförmåga – och hjälp att välja rätt bok till rätt läsare!

LÄSNING – EN RYGGSÄCK

Att läsa kan jämföras med att bära på en ryggsäck. Ryggsäcken är packad med de kognitiva utmaningar vi ställs inför i läsningen. För någon med dyslexi är det avkodningen som väger extra tungt i ryggsäcken. För någon med koncentrationssvårigheter är det förmågan att fokusera som väger tyngst. Vissa elever kånkar runt på många utmaningar och har därför en mycket tung ryggsäck. Andra bär bara på några av dem. Det innebär att ryggsäcken väger olika tungt för olika läsare.

RYGGSÄCKENS DELAR

Ett sätt att lära känna dina elevers läsbehov är att fundera på vad som finns i varje persons ryggsäck. När du vet vad eleverna bär på är det lättare att hitta en bok som avlastar läsningen och gör ryggsäcken lättare. Ingen ryggsäck ska vara så tung att den håller tillbaka läslusten! Läs mer om ryggsäckens olika delar och olika kognitiva utmaningar på nästa sida.

RÄTT BOK = LÄTTARE RYGGSÄCK

När du identifierat ryggsäckens innehåll kan du välja bok åt dina elever med större precision. Rätt bok avlastar läsprocessen och hjärnan kan ägna mer energi åt själva läsoplevelsen. Är det tolkning som väger tyngst i ryggsäcken? Välj en grafisk serie som *LOVE* med bildstöd och dialog som driver läsningen framåt. Är det arbetsminnet som ofta sviker läsaren? Välj en serie som *City BoIS* där böckernas kapitel sällan är längre än ett uppslag. Om avkodning väger tyngst i ryggsäcken så kan ett digitalt format underlätta. Alla Hegas böcker finns som ljudbok och e-bok med textmedföljning.

**HILMA OLSSON,
FÖRLÄGGARE PÅ HEGAS**

En tung ryggsäck är jobbig att bära. Du rör dig långsamt framåt och pustar mer än vad du njuter av läsningen. Med en lätt ryggsäck blir du snabbare, rörligare och får mer ork över för lust och fantasi!

TOLKNING. För att tolka text krävs inlevelseförmåga och erfarenhet – både av livet och av att läsa. Det handlar dels om att läsa mellan raderna och förstå metaforer och gestaltade passager, dels om att anpassa tolkningen utifrån kontext och sammanhang. Ett bultande hjärta kan ju betyda både rädsla och förälskelse. En rikt illustrerad bok kan ge bildstöd som hjälper läsaren att tolka och förstå olika stämningar eller känslolägen.

KONCENTRATION. Vår förmåga att koncentrera oss är ofta situation- och humörsbunden. Ljudnivå, känslor och visuella intryck stjäl lätt uppmärksamhet på bekostnad av läsförståelse. En alltför svår, kompakt eller långsam text kan också belasta koncentrationsförmågan. Ett luftigt uppslag med fartfyllda illustrationer kan istället styra läsarens fokus i rätt riktning.

MOTIVATION. Forskning visar att motivation och självförtroende spelar stor roll när vi lär oss nya saker. För läs-ovilliga är motivationen en stor utmaning. En bok som matchar läsarens intressen skapar igenkänning och väcker läslust. Det kan motivera läsaren och ge självförtroende att utmana sin läsning på ett sätt som annars hade känts omöjligt.

VAD BEHÖVER JUST DINA ELEVER? VÅRA BÖCKER AVLASTAR LÄSPROCESSEN PÅ FLERA SÄTT. HÅLL UTKIK EFTER RYGGSÄCKEN NÄR DU BLÄDDRAR I KATALOGEN!

ARBETSMINNE. För att förstå vad det är vi läser behöver hjärnan lagra och förse oss med information från texten. Vi behöver minnas vad som stod i början av en mening för att förstå helheten när vi kommer till slutet. Korta kapitel, få karaktärer och rakare struktur understödd av bilder avlastar.

AVKODNING. Avkodning handlar om att sätta ihop bokstäver till fullständiga ord, men också att lära sig känna igen ordbilder för att slippa ljuda orden varje gång. Ju mer hjärnan måste ägna sig åt avkodning, desto mindre energi har den över till läsprocessens övriga moment. Korta ord och meningar och vardagliga ord som upprepas är några faktorer som underlättar.

